

י"ב באלול תשע"ו, 15.9.2016

גיליון מס' 526

פרשת כי תצא

לא תתעמר בה

מאת קדיש גולדברג, מירת צבי

בלומדנו בצעירותנו את מחלוקת רב ושמואל בנושא "כהן ואשת יפת תואר" (בבלי, קידושין כ"א ע"ב) הבנו שבשלב מסוים הלוחם הישראלי רשאי לבעול את השבויה הנוכרייה הנחשקת. למדנו בכלי הלימוד האינטלקטואליים התלמודיים המקובלים. לא היו לנו אז הכלים הרגשיים להבנת מלוא הבעייתיות של היתר בעילת שבויה. אפילו אם למדנו על מקרי אונס המוניים – חיילי יפן את הסיניות בשנות השלושים, או מעשי הנקמה של חיילי הצבא האדום בנשות גרמניה בדהירתם לברלין, ומן הסתם הזדעזענו מהזוועות, האם יכולנו להבין את עומק הטרגדיות האישיות?

פעם שאלתי את שמחה פרידמן ז"ל מנהל ביה"ס המשותף: "אילו סוגיות בתלמוד יש ללמד אם ברצוני ללמד מידות טובות?" ענה: "אתה רוצה ללמד מידות טובות? למד ספרות יפה". בכוח האמנות להעמיק את הבנת הדילמות המוצגות במקורות. אני עצמי התחלתי להבין את הפן האנושי של דין השבויה בעת צפייה בסרטו של ויטוריו דה סיקה – צ'וצ'ארה (1960), המתבסס על הרומן **שתי נשים** מאת אלברטו מוראביה. בסיפור שמתרחש במלחמת העולם השנייה, אימא איטלקית (סופיה לורן) בורחת מרומא לכפר הולדתה עם בתה הצעירה, בתקווה ששם תוכל להגן עליה. בדרך חזרה לרומא הן נתקלות בחיילים אפריקאים ושתיהן נאנסות באכזריות.

מידי שנה בשנה אני מהרהר בפרשה המטרידה הזאת – התרת אונס בנימוק של "דברה תורה כנגד יצר הרע"? האם זה מוסר התורה? על כן אני מציע קריאה אשר בה אין כל היתר לאנוס.

מקובל להבין את מהלך הדברים כך:

1. ראית בשביה יפת תואר, "וְחִשְׁקֶתָּהּ בָּהּ וְלִקְחָתָּ לָךְ לְאִשָּׁה"? כאן כבר מתרחשת בעילה ראשונה, קרי - אונס.
2. הבאת השבויה הביתה, לחודש ימי "נוולותה".
3. בעילה ונישואין (אולי בעילה/נישואין)
4. "אם לא חפצת בה" (או אחרי חודש ה"התנוולות" או אחרי הבעילה השנייה) "ושלחת לנפשה".

במקרא אין ניקוד וטעמים. אולי ניתן להבין אחרת. אני מציע לדמיין נקודתיים אחרי "וחשקת בה". בשלב זה לחייל הכובש שתי אופציות, ואונס אינו אחד מהן.

"ראית וחשקת?" אופציה אחת – קח אותה לאישה. אבל אל תמהר לרכוש טבעת. הנישואין יבואו רק אחרי הרגעת היצרים, מתוך שיקול דעת ובדרך מכובדת. מן הסתם השבויה נמצאת במצב קשה – גם נפשית גם גופנית.

תן לה להירגע, להחזיר לעצמה את כבודה העצמי, לעבד את צערה. רק אחרי חודש של שיקום והכרתכם זה את זו, תוכל לבעול אותה ולקחתה לאישה.

"וחשקת?" אופציה שניה: "והיה אם לא חפצת בה ושלחת לנפשה" וכו'. כלומר, האופציה הזאת מוצעת **בתחילת התהליך** – עוד לפני שאתה מביא אותה הביתה. אם אינך בטוח שבכוונתך לשאתה לאישה, שלח אותה **מיד** לנפשה.

כלומר - או נישואין בכבוד, או שחרור. התעללות בה אינה אופציה.

חיזוק לקריאה הנ"ל מצאתי בהערה של חוקר הספרות ומתרגם התנ"ך רוברט אלטר. אלטר מעיר שבספר בראשית ישנם שלושה ביטויים ליחסי מין: "לדעת" "לשכב" ו"לבוא אל". האחרון מיוחד ליחסי מין עם אישה אשר טרם שכב עמה [הדגשה שלי - ק.ג.], בין אם היא אשתו החוקית ובין אם לאו.

בפרשתנו, לאחר תיאור 'טיהורה' של השבויה בבית השובה ירח ימים, כתוב: "ואחר כן תבוא אליה ובעלתה..." , הרי שביאה ראשונה הותרה רק לאחר חודש בבית השובה! אין כל רמז להיתר אונס בעת מלחמה! אמנם רש"י (בעקבות חז"ל) פרש: "לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקב"ה מתירה ישאנה באיסור". יש ליישב: הוויתור "כנגד יצר הרע" הוא לא בהיתר אינוס בשדה קרב, אלא בהיתר חיתון עם שבויה נוכרייה.

"והיה מחניך קדוש ולא יראך בך ערות דבר" ... אפילו בלהט קרב.

קדיש גולדברג, חבר מירת צבי, בעבר מורה לתלמוד ולדרמה. איש של בתציון, אב לחמישה וסב לשלוש-עשרה.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב amudim@kdati.org.il בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il